

Karl Ove Knausgård – Når det mystiske bryder igennem den rationelle fernis

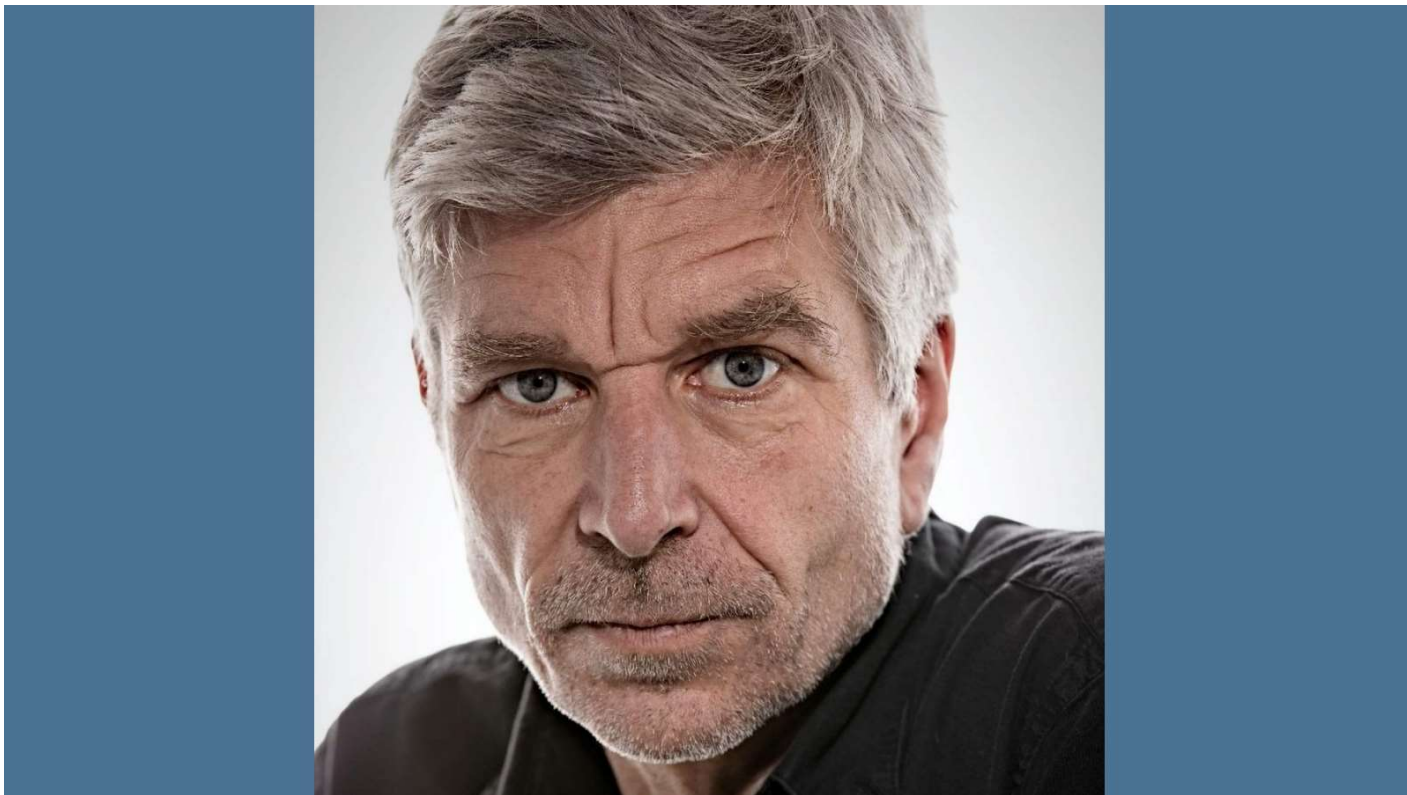

Foto: Nina Rangøy

Bo Heimann
30.04.2023

BØGER // ANMELDELSE – Mirakler, begær, hemmeligheder og løgne, nordiske guder, magi og tre bestialske mord indgår i Karl Ove Knausgårds seneste bog, *Det tredje rige*, hvori hyperrealisme sammenflettes med overnaturlige og religiøse elementer på en måde, der udfordrer det moderne livs rationelle fernis.

ROMAN: Det tredje rige

Forfatter: Karl Ove Knausgård

Oversætter: Sara Koch

Forlag: Lindhardt & Ringhof

Udkommer: 1. maj 2023

Menneskene er holdt op med at dø. Ingen ved hvorfor. Menneskene er også begyndt at drømme anderledes drømme. Det kan heller ikke forklares. Måske har det noget at gøre med den gådefulde stjerne, der stadig står lavt og sender sit dunkle skær ind

over verden, hvor helt almindelige liv alligevel leves videre, selvom alt samtidigt er blevet mærkeligt gådefuldt. Ingen ved det.

Knausgård skriver i *Det tredje rige*, der efter *Morgenstjernen* og *Ulvne fra evighedens skov* er den tredje del i den annoncerede serie på fem, fortsat sin karakteristiske hyperrealisme om hverdagens banaliteter, inkl. knækkede tænder, kattekillinger og ungdommens usikkerhed.

Men siden stjernens pludselige og uforklarlige fremkomst i *Morgenstjernen* er verden samtidig blevet mystisk og magisk. De detaljerede og virkelighedstro beskrivelser flyder sammen med det overnaturlige, med det uhyggelige, med noget måske ligefrem djævelsk. Det banale møder det stærkt spekulative. Det moderne liv kolliderer med præmoderne overtro.

Myriader af hemmeligheder og tre bestialske mord

Der er meget at holde styr på. Mennesker og begivenheder med tråde tilbage til *Morgenstjernen* og *Ulvne fra evighedens skov* samles op og videreføres, nye figurer introduceres, og realismens opløsning i det gådefulde fortættes.

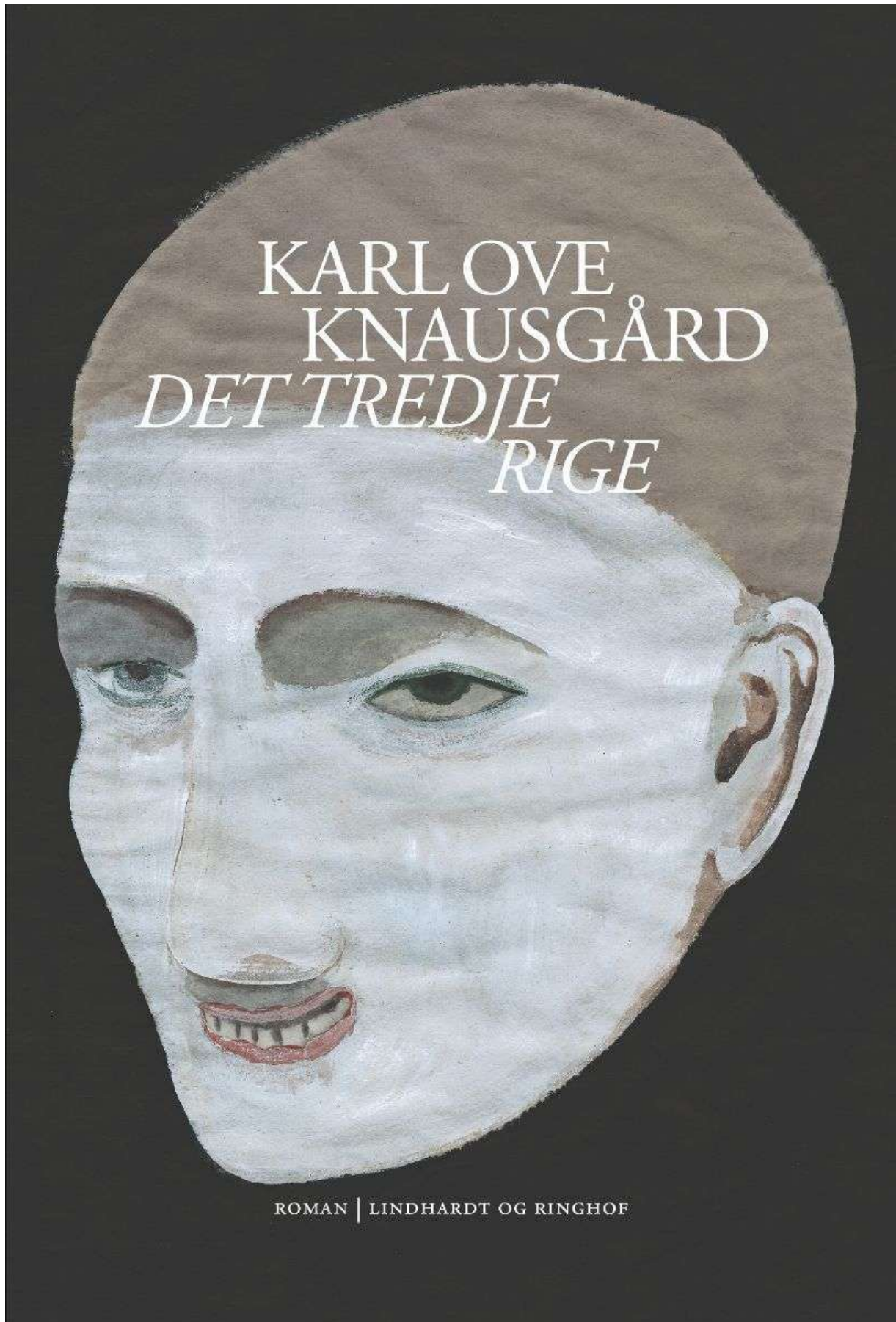
Kunstmaleren Tove er i sommerhus med familien, som hun dog lyver overfor for at snyde sig til timer foran staffeliet frem for sociale badeture i skærgården. Ikke kun pga. kunstens tvingende nødvendighed, for hun lyver også mht. hendes medicin, som hun ikke tager, og stemmerne i hendes hoved er derfor på vej tilbage. Tove har desuden en affære med naboen, der bor fast i sommerhusområdet. Manden Arne passer børnene og dæmper sin frustration med alkohol.

“Er følelsernes svingninger, mørkets sug, de eksistentielle og religiøse dybder og det uforklarligt mystiske reelt ikke for meget for os, når det kommer til stykket?”

Gaute lever et på overfladen pænt familieliv med sin kone Kathrine, der er præst. Han mistænker hende dog for at være ham utro, hvilket hun nægter. Men hvem er hun egentlig blevet gravid med? Arkitekten Helge fylder 60 år, men føler sig stor faglig succes som en tom skal. Han martres af minder om billygters lys på bunden af en flod, han så som dreng uden at gøre noget. Den scene optræder i *Morgenstjernen*.

Neurologen Jarle har hjerneskadede patienter, der burde være døde, men som ser ud til mirakuløst at komme sig. Syvert kommer hjem fra den rejse til Rusland, som han tog på i *Ulvne fra evighedens skov*. Derovre mødte han sin hidtil ukendte søster. Faderen havde åbenbart levet et hemmeligt liv som dobbeltagent. Syverts

bedemandsforretning har ingen kunder, fordi ingen mennesker dør længere.
Arkitekten Helge ringer til Syvert, for hans traume har haft konsekvenser for dem
begge.

Politimanden Geir, der leder efterforskningen af et mystisk tredobbelt mord, lever et dobbeltliv – kvinderne Elisabeth og Helene aner tilsyneladende ikke uråd – for han er god til at holde tingene adskilte, men også evigt angst for at få forvekslet noget. Det er ham, der ringer til præsten Kathrine.

Mordet har forbindelse til den 19-årige kvinde, Line, der forelsker sig i den smukke og fascinerende musiker og sanger Valdemar. Han er dog samtidigt uudgrundelig og skræmmende. Line bliver gravid og har alle gode grunde til ikke at skulle gøre Valdemar til far, men alligevel er hun i tvivl. Valdemar spiller i et ikke-kommercielt dødsmetal-band, der er meget populært i en mørk undergrund, hvor fascisme møder økologi, oldnordiske guder, store idealer og voldelig hedonisme.

Han er forbundet (vi ved ikke hvordan) til de tre medlemmer af et andet dødsmetal-orkester, der bliver fundet døde i en lysning i skoven. Ikke kun døde før stjernens tilsynekomst. Men også henrettede, bestialsk flåede og placeret teatralisk med hovederne drejet 180 grader rundt i skovbunden på en måde, der giver skræmmende mindelser om noget rituelt. Sort magi. Det fremstår som den reneste ondskab. Måske er det vitterlig djævelen selv, der lusker omkring dér imellem træerne?

Lyset og Helligånden

Bliver de detaljerede registreringer af det trivielle i hverdagslivet for kedelige? Irriterer de religiøse temaer? Bliver historierne vævet så langsomt sammen, at man fortvivler over udsigten til, at deres klimaks kun kan nås, hvis Knausgård ikke skriver to men otte bind til? Er de overnaturlige elementer og den mystiske stjerne ganske enkelt fjollede? Nogle læsere vil formentlig utålmodigt svare ja. Svaret er dog fire gange nej fra denne læser.

Efter faderens og sønnens riger kommer Helligåndens rige. Det tredje rige

For sandheden er, at vores liv ikke kun er rationelle, men også præget af relationer, følelser og sammenhænge, vi hverken forstår eller er herrer over; at vi skøjtende på hverdagens blanke fernis lever med et mystisk dyb i og under os, som vi tit og ofte, som var vi uden egen vilje, synker ned i; og at vi i vores post-postmoderne tid længes efter evige sandheder og eksistentiel meningsfuldhed.

Spørgsmålet er dog, om vi egentlig er så interesserede i andet end den rationelle fernis, når det kommer til stykket.

For er følelsernes svingninger, mørkets sug, de eksistentielle og religiøse dybder og det uforklarligt mystiske reelt ikke for meget for os, når det kommer til stykket?

Kæmper vi ikke alle hver dag for at holde det fra livet? Knausgård inviterer det derimod ind. Hvem ved, måske er det helvedets porte, han er i gang med at åbne? Eller er det snarere det modsatte? Bogens titel peger nemlig ikke ned i mørket mod Hitlers syge fantasier, men op ad mod lyset: Efter faderens og sønnens riger kommer Helligåndens rige. Det tredje rige. De tålmodige får det at se. Måske.

Karl Ove Knausgård

Magi

postmodernitet

religiøsitet

Bo Heimann

Bo Heimann, f. 1971, har som journalist og forfatter skrevet om eksistens, samfund og kultur i 25 år. Han er uddannet journalist fra DJH i 1997. Han er medstifter af Nordic Bildung. www.boheimann.com

Modtag POV Weekend, følg os på Facebook – eller bliv medlem!

Hold dig opdateret med ugens væsentligste analyser, anmeldelser og essays i **POV Weekend** – hver fredag morgen.

Det er gratis, og du kan tilmelde dig her →

Ja tak, send mig POV Weekend

POV er et åbent og uafhængigt dansk non-profit medie.

Har du mulighed for at bidrage til vores arbejde? Bliv medlem her →

25 kr./md.

50 kr./md.

100 kr./md.

Overblik

TOPHISTORIER

SENESTE

DEBAT

POV International

OM POV

REDAKTION

SKRIBENTERNE